

Janina Kancewicz-Hoffmanowa

"Piosenka i topika wolności",
Stanisław Barańczak, "Pamiętnik
Literacki", z. 3 (1974) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 18/1 (55), 199

1975

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II) BARAŃCZAK Stanisław: Piosenka i topika wolności.
"Pamiętnik Literacki" 1974 z. 3 s. 115-139.

Praca analizuje istotę kultury masowej na przykładzie piosenki. Autor dowodzi tezy, że jedną z najistotniejszych cech kultury masowej jest "ubezwłasnowolnienie", tzn. uwolnienie wirtualnego odbiorcy wytworów kultury masowej od jakichkolwiek samodzielnych decyzji. W ten sposób kultura masowa daje szansę "Ucieczki od wolności", na którą zapotrzebowanie w społeczeństwie jest (wg E.Promma) duże. Na konkretnych przykładach tekstów polskich piosenek estradowych autor ukazuje różne wersje i różne sposoby zaszyfrowania topiki wolności. Wszystkie zastępujące tę problematykę określenia można, zdaniem autora, sprowadzić do schematu ograniczenia i przełamania tego ograniczenia (np. horyzont i droga, dom i wiatr, ojczyzna i obczyzna, codzienność i święto, wiek dorosły i dzieciństwo, rekrut i Cygan).

BP/55/11

J.K.-H.

(II) BĄBA Stanisław: Charakteryzacja językowa postaci w "Sławie i chwale" Jarosława Iwaszkiewicza. "Poradnik Językowy" 1974 z. 6 s. 301-309.

Analiza środków językowych służących charakterystyce postaci i grup społecznych w "Sławie i chwale". W powieści występuje ponad 140 postaci, różniących się pochodzeniem społecznym, zawodem, wiekiem i narodowością - autora interesuje przede wszystkim sposób wypowiedzania się postaci reprezentujących środowiska robotnicze, chłopskie, służbę domową, wojskowych, aktorów, młodzież inteligencką. Iwaszkiewicz oszczędnie gospodaruje środkami stylizującymi, takimi jak dialektyzmy, regionalizmy i profesjonalizmy; rzadko sięga do gwary warszawskiej, szeroko wykorzystuje elementy współczesnego języka potocznego, szczególnie ekspresywnej, potocznej frazeologii.

BP/55/12

A.J.S.